

Onderwerp Tussenstand G-kracht

Steller Juliette Tempel

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 83 24 Bijlage(n) 2

Ons kenmerk RO12.3324177

Datum - **1 NOV 2012** Uw brief -

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

G-kracht is de naam van het economisch uitvoeringsprogramma van de gemeente Groningen voor de periode 2010 tot en met 2014. We zijn nu halverwege de looptijd en willen uw raad via de bijgevoegde rapportage 'Tussenstand G-kracht' graag informeren over de voortgang. We kijken terug op 2010 en 2011: Hoe staat het er eigenlijk voor, liggen we op koers? Wat hebben we bereikt? In 2012 zijn we doorgedaan op dezelfde weg als in 2010/2011. Wat zien wij als aandachtspunten voor 2013 en 2014?

Voor 2010 en 2011 heeft uw raad in totaal 2,835 miljoen euro beschikbaar gesteld voor G-kracht. Met beperkte middelen dragen we relatief veel bij aan de economie van de stad: elke euro uit G-kracht heeft door financiële bijdragen van andere partijen aan activiteiten en projecten voor de stad ongeveer 14,35 euro opgeleverd. Dit bedrag is berekend op dezelfde wijze waarop we in 2010 het effect van het vorige economische programma (Economisch Business Plan) in beeld hebben gebracht.

Ondanks de recessie zijn de volgende zaken goed gegaan in 2010 en 2011:

1. De werkgelegenheid in de stad is toegenomen tot 135.931 arbeidsplaatsen in 2011. Dat is meer dan onze doelstelling voor eind 2014. Graag wachten we de cijfers over 2012 af voor we onze ambitie omhoog bijstellen. De cijfers over 2012 komen in het voorjaar van 2013 beschikbaar.
2. Het aantal bedrijfsvestigingen is toegenomen, net als het aantal startende ondernemers en het aantal zelfstandigen zonder personeel. Het aantal faillissementen is in deze periode niet toegenomen.
3. De positie van Groningen op het gebied van de kansrijke clusters (energie en healthy ageing) is versterkt: de werkgelegenheid is gegroeid, we hebben bijgedragen aan omvangrijke kennisprojecten en er is een veelvoud aan subsidiebronnen aangeboord.

4. We hebben bijgedragen aan de continuering van (netwerk)organisaties en platforms die van belang zijn voor ons bedrijfsleven.
5. Ook hebben we grootschalige evenementen met bovenregionale aantrekkingskracht weten te continueren en soms weten te versterken.

Op sommige fronten zijn de effecten van de recessie echter duidelijk merkbaar. Vooral de uitgifte van bedrijventerreinen, de opname van kantoorruimte en het aantal binnenstadbezoekers staan onder druk. Wat dat laatste betreft: de bezoekers blijven wel langer en geven ook meer geld uit. Met een groeiende binnenstadomzet deden we het in 2010 en 2011 beter dan we beoogden (stabiel rond 761 miljoen euro).

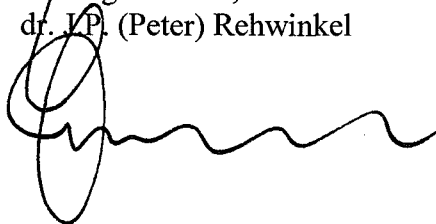
Voor de resterende looptijd (2013 en 2014) signaleren wij de volgende opgaven:

1. De ontwikkelingen rond onze bedrijventerreinen en kantoren actief blijven monitoren en zo nodig maatregelen nemen.
2. Blijven aanhaken bij het topsectorenbeleid ter stimulering van onze kenniseconomie en het midden- en kleinbedrijf hierbij betrekken.
3. Aandacht voor de regio, onder andere op het terrein van de arbeidsmarkt en de werkgeversbenadering.
4. De profilering van de Groningse topsectoren voortzetten en zorgen voor zichtbaarheid in Europa. Daarbij blijven inzetten op samenwerking met de regio en de drie Noord-Duitse steden.
5. Aandacht voor leegstaande winkelpanden in Groningen.

Wij vertrouwen erop dat we u hiermee voldoende hebben ingelicht.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de/burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

Tussenstand G-kracht

'G-kracht' is de naam van het economisch uitvoeringsprogramma van de gemeente Groningen voor de periode 2010 tot en met 2014. We zijn nu halverwege de looptijd en willen uw raad met dit document informeren over de stand van zaken. We blikken terug op 2010 en 2011: Hoe staat het er eigenlijk voor, liggen we op koers? Wat hebben we bereikt? En welke aandachtspunten signaleert de organisatie voor de resterende looptijd (2013 en 2014)?

1. Samenvatting tussenstand G-kracht

Deze tussenstand gaat over de eerste twee jaar van de uitvoeringsperiode van G-kracht: 2010 en 2011. Al met al liggen we goed op schema met de uitvoering van G-kracht. Het is gelukt meer focus aan te brengen in het uitvoeringsprogramma ten opzichte van de voorganger van G-kracht: het Economisch Business Plan (EBP).

De uitgangspunten van G-kracht

- De missie: "Met G-kracht stimuleren we de werkgelegenheid via activiteiten gericht op het direct en indirect ondersteunen van werkgevers in de publieke en private sector."
- Hoofddoelstelling: "Het leveren van een bijdrage aan het bereiken van 135 duizend arbeidsplaatsen in de gemeente Groningen eind 2014."
- Het nastreven van deze hoofddoelstelling vindt plaats door een strategie die uiteenvalt in drie deelprogramma's:
 - Het stimuleren van de kenniseconomie met *Groningen Piekt*;
 - het verlenen van diensten aan bedrijven en instellingen via *Bedrijvig Groningen*;
 - het aantrekken van bezoekers en talent via *Gastvrij Groningen*.

Ambities en middelen

Met beperkte middelen dragen we via G-kracht relatief veel bij aan de economie van de stad. Een deel van die bijdragen laat zich in cijfers of in financiën uitdrukken; een deel ook niet.

In 2010 en 2011 heeft de gemeenteraad in totaal 2,835 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de uitvoering van G-kracht. Voor 2010 ging het om 1,180 miljoen euro¹, voor 2011 om 1,655 miljoen euro². Daarnaast is een aantal economische activiteiten in 2010 ondergebracht in andere budgetten zoals het Akkoord van Groningen, Duurzaamheid, Werkgelegenheid binnenstad en Participatiebudget. De inzet uit deze budgetten heeft weliswaar bijgedragen aan de realisering van de doelen maar deze vormen geen onderdeel van het G-kracht-budget (en dus ook niet van deze Tussenstand G-kracht).

In die eerste twee jaar van de looptijd hebben we dit bedrag geïnvesteerd in activiteiten en projecten waaraan ook andere partijen financieel hebben bijgedragen. Met deze middelen hebben we ruim 40 miljoen euro losgetrokken³. Elke euro uit G-kracht heeft dus ongeveer 14,35 euro opgeleverd voor de stad⁴. Bij veel projecten geldt overigens dat cofinanciering door de overheid (naast financiering door kennisinstellingen en bedrijfsleven) voorwaarde is voor het binnenhalen van subsidies.

We hebben het beschikbare geld ingezet voor de stad vanuit onze verschillende rollen: projectinitiatieven nemen en stimuleren, ontwikkelingen aanjagen, subsidies en andere cofinanciering verwerven, profileren en positioneren, diensten verlenen aan het bedrijfsleven en ondersteuning bieden in termen van menskracht, kennis, geld en contacten.

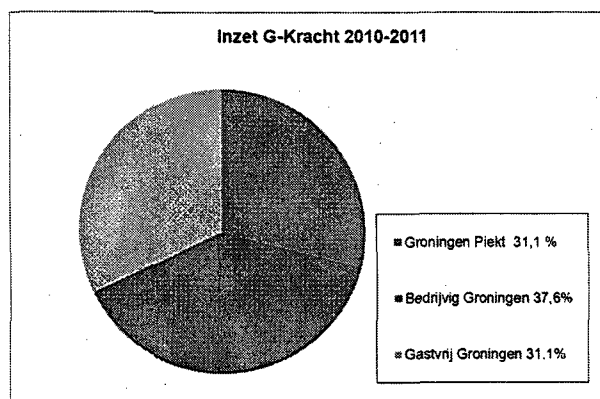
¹ Het bedrag voor 2010 is als volgt opgebouwd: vrijval kapitaallasten ROEZ 681.000 euro, Extra Beleid 350.000 euro, Reserve Stimuleringsfonds Bedrijfsvestigingen 149.000 euro.

² Het bedrag voor 2011 is als volgt opgebouwd: vrijval kapitaallasten ROEZ 475.000 euro, Extra Beleid 1 miljoen euro, ISV 2011 180.000 euro.

³ Hierbij zijn we uitgegaan van totale projectfinanciering. Naast subsidies van het Rijk en van Europa zijn ook bijdragen vanuit verschillende partijen en ondernemers meegerekend. Niet meegerekend zijn effecten in de vorm van extra uitgaven bij festivals en bezoekers.

⁴ Dit bedrag is op dezelfde wijze berekend als bij het opstellen van het G-kracht programma.

De belangrijkste uitgaven uit G-kracht zijn in 2010 en 2011 gedaan op het gebied van bedrijventerreinen (570 duizend euro), Marketing Groningen en versterken toerisme (460 duizend euro) en subsidie aan organisaties als Groningen City Club (212 duizend euro), Energy Valley (162 duizend euro) en Ondernemerstrefpunt (190 duizend euro).

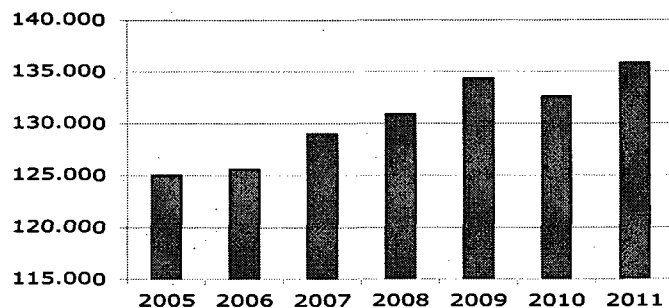
De bestedingen vanuit G-kracht 2010 en 2011 per deelprogramma

Hoewel jaarschijf 2012 geen deel uitmaakt van deze tussenstand, vermelden we hier volledigheidshalve dat we in 2012 op dezelfde weg zijn doorgedaan als in 2010-2011. We verwachten dan ook dat de resultaten in dezelfde lijn zullen doorlopen als weergegeven in deze tussenstand. Voor de uitvoering van jaarschijf 2012 is 1,887 miljoen euro beschikbaar⁵.

Belangrijkste resultaten 2010 en 2011

Ondanks de recessie kunnen we constateren dat de volgende zaken goed zijn gegaan in 2010/2011:

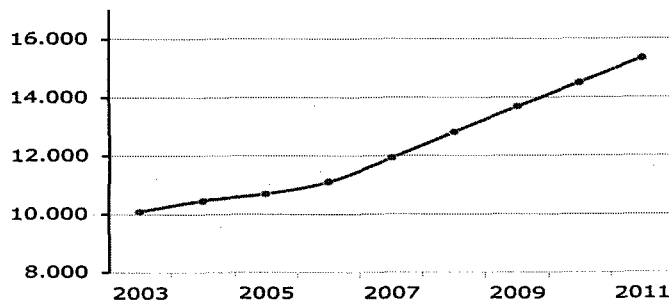
- **Stijging aantal arbeidsplaatsen:** De werkgelegenheid in de stad is in 2011 toegenomen tot 135.931 arbeidsplaatsen. Daarmee hebben we de hoofddoelstelling van G-kracht feitelijk al bereikt op 1 april 2011. Toch zijn we vanwege het onzekere economisch tijdenigszins terughoudend om de ambitie op dit moment omhoog bij te stellen. We willen de ontwikkelingen graag nog even aanzien en de doelstelling verhogen als blijkt dat de cijfers over 2012 gunstig zijn. Die cijfers over 2012 zijn in het voorjaar van 2013 beschikbaar. Het handhaven van de huidige doelstelling betekent echter niet dat we nu achterover gaan leunen; we blijven ons hard inspannen voor meer werkgelegenheid.

Ontwikkeling aantal arbeidsplaatsen in de stad Groningen

⁵ Dit bedrag is als volgt opgebouwd: 681.000 euro uit Vrijval kapitaallasten dienst ROEZ en 1 miljoen euro uit Extra Beleid, aangevuld met 206 duizend euro in overeenstemming met de door de raad vastgestelde begrotingswijziging (30 mei 2012). Van dit budget is op peildatum 1 september 2012 al meer dan 75 procent aangegaan als verplichting of is reeds uitgegeven. Hiermee ligt de benutting van het economisch activiteitenbudget 2012 op schema.

- **Groei werkgelegenheid:** In 2010 was de werkgelegenheidsontwikkeling van de stad lager dan het landelijk gemiddelde (-1,3 procent versus -0,7 procent), maar in 2011 deden we het met een groei van 2,5 procent beduidend beter dan de landelijke ontwikkeling van 0,3 procent.
- **Groei aantal bedrijfsvestigingen:** Het aantal bedrijfsvestigingen in onze gemeente is gegroeid in 2010 en 2011, evenals het aantal startende ondernemers en het aantal zelfstandigen zonder personeel. Het aantal faillissementen is in deze periode procentueel niet toegenomen.

Ontwikkeling aantal bedrijfsvestigingen in de stad Groningen

- **Versterking kansrijke clusters:** De positie van Groningen op het gebied van de twee kansrijke kennisclusters (energie en healthy ageing) is versterkt. Ook in deze sectoren is de werkgelegenheid gegroeid, we hebben bijgedragen aan omvangrijke kennisprojecten en er is een veelvoud aan subsidiebronnen aangeboord. Bovendien is de kennis-infrastructuur verbeterd, onder andere via de oprichting van de nieuwe Energy Academy Europe en het Centrum voor Valorisation en Ondernemerschap.
- **Netwerkvorming:** We hebben bijgedragen aan de continuering van (netwerk)organisaties en platforms die van belang zijn voor ons bedrijfsleven, zoals Marketing Groningen en het platform voor onze binnenstadondernemers. Fonds Ondernemend Groningen is opgericht, evenals het Servicepunt detailhandel. Het Ondernemerstrefpunt en Onderneem 't zijn zelfstandig verder gegaan.
- **Continuering grootschalige festivals:** Via een bijdrage uit G-kracht hebben we grootschalige festivals met bovenregionale aantrekkingskracht weten te continueren en soms weten te versterken, zoals Eurosonic/Noorderslag en de uitreiking van de EBBA Awards.

Op sommige fronten zijn de effecten van de recessie echter duidelijk merkbaar. Vooral de uitgifte van bedrijventerreinen, de opname van kantoorruimte en het aantal binnenstadbezoekers staan onder druk:

- **Bedrijventerreinen en kantorenlocaties:** De economische situatie heeft ook in Groningen geleid tot een sterke terugval in de kaveluitgifte en stijging van de leegstand van kantoor- en bedrijfspanden. In 2011 heeft de gemeenteraad de Structuurvisie kantoren vastgesteld met aandacht voor vermindering van het aanbod, revitalisering van bestaande locaties en vergroten van de marktpotentie. Verder zijn we in 2011, samen met de Regio Groningen-Assen, een soortgelijk traject gestart voor de bedrijventerreinen waarbij het STEC-onderzoek heeft geleid tot een herziening van de strategie en het schrappen c.q. faseren van locaties. Opvallend is wel dat de werkgelegenheid op onze bedrijventerreinen en kantorenlocaties is toegenomen. Dat geldt ook voor het aantal bedrijven dat er gevestigd is.
- **Bezoekers binnenstad:** Het is niet gelukt het bezoekersaantal voor de binnenstad stabiel te houden op 25 miljoen. De bezoekers verblijven echter wel langer en geven ook meer geld uit. Met een groeiende binnenstadoromzet deden we het in 2010 (780 miljoen euro) en 2011 (828 miljoen euro) bovendien beter dan we beoogden (stabiel rond 761 miljoen euro).

Aandachtspunten voor de resterende looptijd

Nu, halverwege de looptijd van G-kracht, signaleert onze organisatie de volgende aandachtspunten voor 2013 en 2014:

1. De ontwikkelingen rond onze bedrijventerreinen en kantoren actief blijven monitoren en zo nodig maatregelen nemen.
2. Blijven aanhaken bij het topsectorenbeleid ter stimulering van de kenniseconomie en het midden- en kleinbedrijf hierbij betrekken.
3. Aandacht voor de regio, onder andere op het terrein van de arbeidsmarkt en de werkgeversbenadering.
4. De profilering van de Groningse topsectoren voortzetten en zorgen voor zichtbaarheid in Europa. Daarbij blijven inzetten op samenwerking met de regio en de drie Noord-Duitse steden.
5. Aandacht voor leegstaande winkelpanden in Groningen.

2. Tussenstand per deelprogramma

Hieronder volgt een beschrijving van de resultaten per deelprogramma. Achtereenvolgens gaan we in op Groningen Piekt, Bedrijvig Groningen en Gastvrij Groningen. Een uitgebreidere beschrijving van alle beleidsvelden, gerangschikt per deelprogramma, is opgenomen als bijlage.

2.1. Deelprogramma 1: Groningen Piekt

Activiteiten gericht op versterking van onze kennisclusters

Wat willen we bereiken?

Met Groningen Piekt stimuleren we de kenniseconomie. Samen met andere partijen in Noord-Nederland willen we de stad ontwikkelen en profileren als centrum van duurzame innovatie. Dat moet leiden tot bovengemiddelde toename van de werkgelegenheid in onze twee kennisclusters: energie en healthy ageing.

Wat heeft het gekost in 2010 en 2011?

Binnen G-kracht werd in 2010 en 2011 in totaal 896 duizend euro begroot voor energie en healthy ageing, inclusief internationale promotie en handelscontacten. Dat is 31,1 procent van het economisch uitvoeringsbudget⁶.

Wat hebben we gedaan voor dat geld?

Vanuit G-kracht hebben we activiteiten uitgevoerd om de twee kennisclusters verder te ontwikkelen en krachtig te profileren. Innovatieve technologie en internationale contacten werden ingezet ter versterking van deze kennisclusters.

Wat heeft het opgeleverd?

- De werkgelegenheidsontwikkeling in de twee kennissectoren samen scoorde beter dan het stedelijk gemiddelde tussen 2009 en 2011 (1,6 procent versus 0,6 procent).
- We hebben bijgedragen aan verscheidene kennisprojecten ter versterking van de positie van Groningen op het terrein van duurzame energie en healthy ageing.
- We hebben bijgedragen aan structuurversterking via de organisaties en activiteiten van Energy Valley en het Healthy Ageing Netwerk Noord-Nederland. Er is gewerkt aan de oprichting van het belangrijkste centrum voor energieonderwijs in Nederland, alsook aan twee campussen. Ook is een nieuw platform opgericht voor (startende) ondernemers in de energiesector.
- We hebben de bekendheid van Groningen als kennisstad vergroot door onze kennisclusters nationaal en internationaal te profileren.

Aandachtspunten voor de resterende looptijd van G-kracht

- De kennis die is ontwikkeld via omvangrijke kennisprojecten moet beter toegankelijk en beter maatschappelijk toepasbaar worden gemaakt zodat ons bedrijfsleven er meer van kan profiteren.
- Het is noodzakelijk grotere zichtbaarheid in Europa, waaronder Brussel, te creëren.
- Informatie over internationaal ondernemen ontbreekt nog op de gemeentelijke website (zowel voor Noord-Nederlandse als voor buitenlandse bedrijven en beleidsmakers).
- Het is belangrijk in te zetten op de inbedding van onze topsectoren in het nationale beleid.

⁶ Overigens bedroeg de totale gemeentelijke inzet voor versterking van deze kennisclusters bijna drie miljoen euro (Akkoord van Groningen, cofinancieringsfonds, duurzaamheidsprogramma). Die budgetten hebben we niet meegenomen in deze Tussenstand G-kracht.

2.2. Deelprogramma 2: Bedrijvig Groningen

Activiteiten gericht op het faciliteren van ons bedrijfsleven en het creëren van een optimaal vestigingsklimaat

Wat willen we bereiken?

Via een proactieve gemeentelijke dienstverlening willen we bereiken dat er meer startende ondernemers komen, dat groeiende bedrijfjes kunnen doorgroeien en werken we aan tevreden werkgevers die graag in de stad gevestigd willen blijven.

Wat heeft het gekost in 2010 en 2011?

Binnen G-kracht was in totaal 1,075 miljoen euro beschikbaar voor Bedrijvig Groningen 2010 en 2011. Dat is 37,6 procent van het economisch uitvoeringsbudget⁷.

Wat hebben we gedaan voor dat geld?

We bezoeken de werkgevers in de stad om in te spelen op vragen, kansen, knelpunten en wensen. Samen met onze samenwerkingspartners geven we voorlichting, adviezen en organiseren netwerkbijeenkomsten voor startende ondernemers. Ook zorgen we voor de juiste randvoorwaarden om goed te kunnen ondernemen zoals bedrijventerreinen, kantorenmarkt, arbeidsmarkt en een innovatief ondernemersklimaat.

Wat heeft het opgeleverd?

- Het aantal bedrijfsvestigingen, het aantal startende ondernemers en het aantal zzp-ers zijn ondanks de recessie toegenomen in 2010 en 2011. Het aantal faillissementen is in deze periode verhoudingsgewijs niet toegenomen.
- Op het gebied van revitalisering van bedrijventerreinen is veel werk verzet. Onder de vlag van Terreinwinst is gewerkt aan planvorming voor en de uitvoering van revitaliseringsprojecten zoals Winschoterdiep, Hoendiep en Duinkerkenstraat. Daarnaast is de samenwerking in de Regio Groningen-Assen geformaliseerd op het gebied van o.a. de planning en prijsontwikkeling van (nieuwe) bedrijventerreinen.
- Hoewel de uitgifte van bedrijventerreinen nagenoeg stil is komen te liggen en er meer kantoorpanden leeg zijn komen te staan, namen de werkgelegenheid en het aantal vestigingen op de bedrijventerreinen en de kantorenlocaties toe.
- In januari 2011 heeft de gemeenteraad de nieuwe Structuurvisie kantoren vastgesteld waarin voorstellen zijn gedaan voor prioritering en fasering van de kantorenlocaties in de stad.
- Het Fonds Ondernemend Groningen is opgericht en operationeel geworden.
- De succesvolle aanpak van het project *Onderneem 't* is verbreed van alleen de Krachtwijken naar de gehele gemeente.
- Uit benchmarks is gebleken dat de gemeente Groningen goed scoort qua dienstverlening en ondernemersklimaat. Groningen heeft bovendien als een van de eerste gemeenten het zogeheten 'Bewijs van Goede Dienst' ontvangen.
- Het Servicepunt Detailhandel is gestart als breed gedragen platform voor winkeliers.
- Het Ondernemerstrefpunt is eind 2011 voortgezet als zelfstandige Stichting OTP en werkt nu stadsbreed.
- De werkgelegenheid en het aantal vestigingen in onze creatieve stadszone, het Ebbingekwartier, zijn toegenomen.

Aandachtspunten voor de resterende looptijd van G-kracht

- Om de regeldruk voor ondernemers verder te verminderen, moeten we meer prioriteit geven aan digitalisering van het aanvragen van vergunningen.
- Samenwerken in de regio op o.a. het terrein van de arbeidsmarkt en de werkgeversbenadering,
- Er kan meer aandacht komen voor de Groningse creatieve industrie in relatie met onze Duitse samenwerkingspartners en het nationale topsectorenbeleid.

⁷ In 2010 hebben we bovendien economische activiteiten op het vlak van sociale werkgelegenheid ondergebracht in het Participatiebudget ter hoogte van 810 duizend euro. Dat budget hebben we niet meegenomen in deze Tussenstand G-kracht.

2.3. Deelprogramma 3: Gastvrij Groningen

Activiteiten gericht op aantrekken en behouden bezoekers en talent

Wat willen we bereiken?

Met een gastvrije en zich van andere steden onderscheidende binnenstad en grootschalige evenementen willen we meer (zakelijke) bezoekers en toeristen aantrekken die hier langer verblijven en meer geld uitgeven. Dat moet leiden tot extra banen. Een aantrekkelijke binnenstad is ook van belang voor het aantrekken en behouden van kenniswerkers (talent). Talenten zijn nodig om de kenniseconomie van Groningen te laten groeien.

Wat heeft het gekost in 2010 en 2011?

Binnen G-kracht werd in 2010 en 2011 in totaal 890 duizend euro begroot voor Gastvrij Groningen; dat is 31,1 procent van het economisch uitvoeringsbudget⁸.

Wat hebben we gedaan voor dat geld?

We hebben activiteiten ondernomen om het toerisme via publiektrekkende evenementen te bevorderen en het bedrijfsleven in de binnenstad te versterken.

Wat heeft het opgeleverd?

- De bezoekersaantallen voor de binnenstad zijn gedaald van 24,5 miljoen in 2009 naar 23,6 miljoen in 2011. In vergelijkbare steden doet zich ook een dalende tendens voor. De bezoekers blijken hier echter wel langer te verblijven en meer geld uit te geven.
- We willen de omzet in de binnenstad stabiel houden rond 761 miljoen euro. Dat gaat beter dan we beogen. Ondanks de recessie is sprake van een groeiende omzet (780 miljoen euro in 2010; 828 miljoen euro in 2011).
- Het aantal overnachtingen in toeristische accommodaties neemt nog steeds toe: 8,4 procent tussen 2009 en 2011.
- De werkgelegenheid in het centrum is licht afgenomen; het aantal bedrijfsvestigingen in het centrum is toegenomen.
- We hebben bijgedragen aan de continuering van Marketing Groningen en de Groningen City Club als belangrijke organisaties voor (promotie van) de binnenstad.
- De toeristische promotie van Groningen heeft ertoe bijgedragen dat Groningen is opgeklommen tot nummer vier van steden met het meest toeristische imago van Nederland.
- We hebben grootschalige festivals met bovenregionale aantrekkingskracht weten te continueren en soms weten te versterken. Een aantal evenementen is nieuw, kreeg nieuw leven ingeblazen of werd uitgebreid, zoals Eurosonic/Noorderslag/EBBA Awards.
- Het Servicepunt Detailhandel is van start gegaan om de lokale detailhandel te ondersteunen op het gebied van o.a. personele vraagstukken, arbeid en scholing.
- We hebben het tweejarig project Winkelstraatmanagement opgezet en uitgevoerd die hebben geleid tot concrete acties ter verbetering van de aanloopgebieden naar de binnenstad.
- Er is een incubatorvoorziening in de binnenstad gerealiseerd aan de Herebinnensingel.

Aandachtspunten voor de resterende looptijd van G-kracht

- De dreigende toename van de leegstand van winkelpanden (landelijke trend) verdient onze aandacht.
- Ook vraagt de uitvoering van de omvangrijke bouwprojecten in de binnenstad onze aandacht.

⁸ In 2010 is bovendien een aantal economische activiteiten ondergebracht in en gefinancierd uit de budgetten Werkgelegenheid binnenstad, Akkoord van Groningen en Nieuw Beleid ter hoogte van 625 duizend euro. Die budgetten hebben we niet meegenomen in deze Tussenstand G-kracht.

Bijlage bij 'Tussenstand G-kracht'.

In deze bijlage is een uitgebreidere tussenstand opgenomen van alle beleidsvelden van economisch programma *G-kracht*, gerangschikt per deelprogramma. G-kracht kent drie deelprogramma's: Groningen Piekt, Bedrijvig Groningen en Gastvrij Groningen.

Deelprogramma 1: Groningen Piek

Beleidsvelden:

1. (Groene) energie
2. Healthy ageing
3. Innovatieve ondersteunende technologie (ICT)
4. Internationale promotie en handelscontacten kennissectoren

Beleidsveld 1: (Groene) energie

Wat willen we bereiken?

Wij willen eraan bijdragen dat Groningen dé energiehoofdstad van Europa wordt. Groningen is al een belangrijke speler in de traditionele energiesector; we willen echter ook een stevige positie veroveren in de overgang naar duurzame energievoorzieningen.

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- Cofinanciering Energy Valley: Bij de uitvoering van de werkplannen 2010 en 2011 is ingezet op groen gas, slimme energienetwerken, duurzame energietoepassingen, bijeenkomsten en energiecongressen en op het verwerven van investeringen voor groen gas-projectinitiatieven.
- Ten aanzien van het supportprogramma voor energieke starters is in 2011 een nieuw platform opgericht, de New Energy Business Community, dat (startende) ondernemers in de energiesector ondersteunt.
- Er is gewerkt aan de oprichting van de Energy Academy Europe, het centrum waar alle energieonderzoek en energieopleidingen samenkomen. De Academy wordt het belangrijkste centrum voor energieonderwijs in Nederland. De Academy is inmiddels operationeel.
- In samenwerking tussen de Rijksuniversiteit, Hanzehogeschool, bedrijven en gemeente is gewerkt aan een incubatorvoorziening waar energieonderzoek en bedrijvigheid wordt gebundeld; de Energy Business Campus.
- Vanuit ons stimuleringsprogramma ten behoeve van energiekennis hebben we de volgende projecten ondersteund:
 - Powermatching City Hoogkerk: slimme koppeling tussen decentrale energieopwekking en een intelligent energienetwerk.
 - BioBTX: innovatieve manier om biomassaströmen te scheiden.
 - BioTRIP: locatie voor de productie van kunststoffen op basis van biologische grondstoffen.
- Ook hebben we geparticipeerd in vier projectinitiatieven van derden:
 1. Het Biogas Expertisecentrum draagt bij aan het uitbreiden van de waardeketen door het verwerven en toepassen van (nieuwe) kennis.
 2. Biobrug van de RUG: het vervangen van fossiele brandstoffen door groene grondstoffen in de chemie en de voedingssector.
 3. Flexiheat: richt zich op de ontwikkeling van nieuwe producten en diensten die zorgen voor een efficiënter warmtetransport en -opslag.
 4. Energy Contest: we hebben uw motie uitgevoerd door steun te verlenen aan de Energy Battle. Ruim 600 studenten hebben meegedaan. De finale vond in november 2010 plaats tijdens de Energy Delta Convention.

Wat heeft het opgeleverd?

Werkgelegenheid en aantal vestigingen:

Het aantal werkzame personen schommelt rond vijf duizend. De groei is de laatste jaren iets gestabiliseerd. We tellen bedrijven mee die zich bezighouden met energie en afval. Het zijn vooral de kleine vestigingen die zich bezighouden met advies. Grote vestigingen in deze groep zijn de nutsbedrijven.

Ontwikkeling sector energie	2009	2010	2011	ontwikkeling 2010-2011
Aantal vestigingen	315	338	344	1,8 procent
Aantal arbeidsplaatsen	4.915	4.776	4.877	2,1 procent

Bron: Onderzoek en Statistiek Groningen

Beleidsveld 2: Healthy ageing

Wat willen we bereiken?

Samen met relevante partners willen we bereiken dat Groningen c.q. Noord-Nederland herkend en erkend wordt als Europese topregio op het gebied van gezond ouder worden.

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- Er is gewerkt aan de verdere ontwikkeling en profilering van het Healthy Ageing Network Noord-Nederland (HANNN), alsook aan de versterking van de inhoudelijke clustervorming. Dat hebben we gedaan door projecten te ondersteunen die beogen een structureel karakter te krijgen en die aantrekkingskracht uitoefenen op talent, onderzoeksinstituten en bedrijvigheid.
- Samen met de Hanzehogeschool, Rijksuniversiteit, het UMCG en de provincie hebben we voorbereidingen getroffen voor de oprichting van het Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap (operationeel 2012). Dit centrum wil een impuls geven aan de regionale economie via gerichte valorisatie en kennisintensief ondernemerschap.
- G-kracht heeft in de rol van aanjager van projecten financieel bijgedragen aan bijvoorbeeld het Center of Excellence Biomaterialen (ontwikkeling en productie van steriele medische producten). Daarmee hebben we het UMCG in staat gesteld de kennis op het gebied van biomaterialen verder uit te bouwen.
- We hebben gewerkt aan de oprichting van de Healthy Ageing Campus nabij het UMCG en hebben hieraan subsidie verleend. Deze campus moet de plek worden waar ondernemers en wetenschappers elkaar ontmoeten en samenwerken aan innovaties rond gezond ouder worden. Centraal staat het aantrekken van bedrijvigheid.
- Overigens hebben we ook vanuit andere gemeentelijke budgetten (Voorziening EBP, Akkoord van Groningen en het cofinancieringsfonds) bijgedragen aan healthy ageing-projecten zoals aan het Consortium Drug Discovery & Development (kennis doorontwikkelen voor potentieel nieuwe medicijnen tegen de ziekten van Parkinson en Alzheimer), ChaperonAge (eiwitten die veroudering voorkomen), Sprint (medische technologie), Implagres (implanteerbaar geneesmiddel tegen soorten kanker) en ERIBA (Europees onderzoeksinstituut waar topwetenschappers fundamenteel onderzoek doen naar het verouderingsproces en ziekten die daarmee gepaard gaan).

Wat heeft het opgeleverd?

Werkgelegenheid en aantal vestigingen in de healthy ageing-sector:

Tussen 2009 en 2011 kwamen er 48 banen bij in de sector. Het aantal bedrijfsvestigingen nam toe met 486.

Ontwikkeling healthy ageing	2009	2010	2011	ontwikkeling 2010-2011
Aantal vestigingen	305	336	353	5,1 procent
Aantal arbeidsplaatsen	22.040	22.207	22.526	1,4 procent

Bron: Onderzoek en Statistiek Groningen

De werkgelegenheidsontwikkeling in de sector lag in 2010 boven het stedelijk gemiddelde; in 2011 was de groei echter minder groot. Gemiddeld genomen nam de werkgelegenheid in deze twee jaar wel meer toe dan bij het stedelijk gemiddelde.

	2010	2011	gemiddeld
Stedelijke ontwikkeling	- 1,3 procent	+ 2,5 procent	+ 0,6 procent
Ontwikkeling healthy ageing	+ 4,0 procent	+ 1,4 procent	+3,4 procent

Bron: Onderzoek en Statistiek Groningen

Beleidsveld 3: Innovatieve ondersteunende technologie

Wat willen we bereiken?

We willen de positie van Groningen als ICT-stad versterken en daarmee de ontwikkeling van andere economische (kennis)sectoren extra stimuleren. We willen die versterking afmeten aan het aantal bedrijfsvestigingen en, ondanks de landelijke afnemende tendens, aan het aantal banen in de ICT-sector.

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- Vanaf het moment van oprichting tot en met 2010 hebben we bijgedragen aan het ICT-platform.
- Het project 'Slimme meters' draagt bij aan gedragsverandering, lagere kosten en aan het bevorderen van duurzaamheid bij scholen en instellingen.
- Om de aansluiting op breedband te bevorderen hebben we een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden om de vraag van bedrijven, instellingen en huishoudens te bundelen. Het onderzoek heeft geen aanleiding gegeven voor een vervolg.
- We zijn gestart met de positionering van onze bedrijventerreinen als mogelijke vestigingslocatie voor datacenters. Groningen leent zich hier uitstekend voor door o.a. de aanwezigheid van een uitgebreid glasvezelnetwerk en een groot aanbod van elektriciteit. In datacenters, of 'datahotels', kunnen grote hoeveelheden computergegevens op een gegarandeerd veilige manier worden opgeslagen.

Wat heeft het opgeleverd?

Werkgelegenheid en aantal vestigingen in de ICT-sector:

Het aantal vestigingen is flink toegenomen; mogelijk wordt deze toename veroorzaakt doordat het aantal ontslagen in de branche toeneemt en meer mensen voor zichzelf beginnen. Deze mogelijke oorzaak wordt bevestigd door het aantal banen dat tussen 2009 en 2011 is afgenomen met bijna 600 (ruim 6 procent).

Ontwikkeling ICT-sector	2009	2010	2011	ontwikkeling 2010-2011
Aantal arbeidsplaatsen	9.656	9.074	9.061	-0,1 procent
Aantal vestigingen	944	1.058	1.152	+8,9 procent

Bron: Onderzoek en Statistiek Groningen

Beleidsveld 4: Internationale promotie en handelscontacten kennissectoren

Wat willen we bereiken?

Het bevorderen van onze kennisclusters vraagt om een aanpak in regionaal, nationaal, maar zeker ook in internationaal perspectief.

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

▪ **Internationale promotie en handelscontacten energie:**

Op het gebied van energie zijn meerdere contacten ontstaan met Duitsland. Deze kunnen we de komende jaren verder concreet maken, uitbreiden en verstevigen.

In 2010 en 2011 hebben we deelgenomen aan meerdere grensoverschrijdende projecten. Samen met Duitsland, Denemarken en Zweden hebben we Interreg-project 'Hanze Energie Corridor' opgezet. Dit project is gericht op het aangaan van strategische allianties tussen kennisinstellingen in Noord-Nederland en Nedersaksen op het gebied van groen gas en slimme energienetwerken.

Het project wordt in 2012 uitgevoerd. Het Interreg-project Groen Gas is ook gericht op het maken van allianties waarbij het bedrijfsleven nadrukkelijk betrokken is. Het Interreg-project Energy Cluster richt zich op het uitbouwen van strategische partnerships van kennisinstellingen rondom de Noordzee. Het project is in 2011 gehonoreerd en wordt in 2012 worden uitgevoerd.

Daarnaast hebben we het werkbudget ingezet voor (internationale) promotie en sponsoring. We hebben bijgedragen aan de Energy Delta Convention, NRG Battle en aan onderzoek naar Green Sustainable Airports. Tijdens de EBF Conference hebben we, in aanwezigheid van Al Gore en 1.500 studenten, Groningen geprofileerd als duurzame energiestad. We hebben deelgenomen aan de Hansa Green Tour naar Bremen, Oldenburg en Hamburg samen met 25 deelnemers uit het bedrijfsleven. Ook hebben we deelgenomen aan de Oldenburgse Gasdagen op het Netwerplein Groen Gas. Daarmee hebben we bijgedragen aan de profilering van Groningse energiebedrijven en kennisinstellingen. Samen met de Zweedse energiebranche hebben we tevens een matchmaking activiteit georganiseerd. Samen met Oldenburg hebben we ons gepresenteerd in het Bremen Paviljoen op de World Expo.

▪ **Internationale promotie en handelscontacten healthy ageing:**

Om de healthy ageing-sector te versterken, ondersteunen we onze kennisinstellingen en bedrijfsleven desgevraagd bij hun internationale activiteiten. Zo vond in 2010 een uitgaande bestuurlijke missie met als thema gezondheid en healthy ageing plaats onder leiding van burgemeester Rehwinkel. We hebben daarmee bijgedragen aan de totstandkoming van interessante contacten tussen de Rijksuniversiteit, de Tianjin Medical University en de Nankai University Tianjin. Ook is hier overeenstemming bereikt voor de vestiging van het Confucius Institute in Groningen.

▪ **Internationale handelscontacten China:**

Er zijn in 2010 en 2011 meerdere handelsmissies van en naar China georganiseerd. Daarbij zijn interessante handelscontacten tot stand gebracht voor een aantal Noordelijke bedrijven. Ook is het Groningen Confucius Institute is opgericht. Via personele en financiële ondersteuning van het Confucius Institute hebben we bijgedragen aan verschillende culturele en economische activiteiten, zoals het Martial Arts Festival en het China Light Festival. Tot slot zijn we een formele zusterstadrelatie aangegaan met Xi'an.

▪ **Handelscontacten Noordelijke OntwikkelingsAs:**

Uitwisselingen met Hamburg op het vlak van gaming, ICT en de creatieve sector hebben geleid tot interessante contacten die we verder kunnen uitbouwen. Er is contact gelegd met de nieuwe Duitse staatssecretaris voor cultuur als basis voor verdere samenwerking. Verder zijn de contacten met Oldenburg in 2010 en 2011 verdiept, o.a. ten aanzien van de ontwikkeling van de eerste grensoverschrijdende opleiding geneeskunde in Europa.

Wat heeft het opgeleverd?

Voor de Groningse topsectoren is een interessante internationale uitgangspositie gecreëerd. Samen met de inzet vanuit Het Akkoord van Groningen, SNN, HANNN, Energy Valley en andere organisaties is het gelukt energie en healthy ageing op het netvlies van Brussel en Den Haag te krijgen. Ook is gewerkt aan intensievere samenwerking met Duitse steden op het gebied van kennis en cultuur. Het is evenwel noodzakelijk deze profilering uit te breiden (meer invloed, meer zichtbaarheid, meer Europa in) en daarmee meer middelen naar Groningen te halen. De vorming van een stedelijk netwerk met Assen, Hamburg, Oldenburg en Bremen ten aanzien van de thema's kennis, innovatie, creatieve industrie en gaming/ICT kan daaraan bijdragen.

Deelprogramma 2: Bedrijvig Groningen

Beleidsvelden:

1. Werklocaties
2. Bedrijvigheid in de wijken
3. Dienstverlening op maat
4. Stimulering starters
5. Aansluiting arbeidsmarkt-bedrijfsleven
6. Creatief ondernemerschap

Beleidsveld 1: Werklocaties

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- We hebben een onderzoek laten uitvoeren naar de (kwalitatieve en kwantitatieve) vraagontwikkeling naar bedrijfslocaties.
- Via Terreinwinst is een aantal van onze bedrijventerreinen gerevitaliseerd.
- Er is een nieuwe Structuurvisie kantoren opgesteld voor de periode 2011-2020.
- Het Fonds Ondernemend Groningen is opgericht en diverse projecten zijn geïnitieerd.

Wat heeft het opgeleverd?

- Na een groei in de jaren '90 is de uitgifte van onze bedrijventerreinen steeds verder afgenomen. Uit de analyse van Bureau Stec en Louter blijkt dat er sprake is van overaanbod in de stad en de regio en dat vraag en aanbod niet goed op elkaar aansluiten. Het advies is het aanbod van werklocaties te faseren, te schrappen en te herprofilieren. Inmiddels heeft de gemeenteraad in juni 2012 een nieuwe strategie voor de ontwikkeling van bedrijventerreinen vastgesteld en is circa 10 hectare geschrapt en nog eens 100 hectare gefaseerd.
- De werkgelegenheid en het aantal bedrijfsvestigingen op bedrijventerreinen neemt ondanks de economische ontwikkelingen, toe. De grootste groei van de werkgelegenheid op de bedrijventerreinen vindt plaats op bedrijventerrein Zuidoost. Bedrijventerreinen die een afname laten zien, worden vaak meer gebruikt voor woondoeleinden.

Bedrijventerreinen	2010	2011
Aantal vestigingen	1.754	1.863
Aantal werkzame personen	28.321	29.226

Bron: Vlugschrift werkgelegenheid 2011

- Op kantorenlocaties is eveneens sprake van toename van de werkgelegenheid, vooral op Europapark en Hunzepark. Martini Trade Park kent een afname van de werkgelegenheid.

Kantorenlocaties	2010	2011
Aantal vestigingen	727	786
Aantal werkzame personen	40.026	41.251

Bron: Vlugschrift werkgelegenheid 2011

- In het najaar van 2010 is de nieuwe Structuurvisie kantoren 2011-2020 vastgesteld. In de visie komt naar voren dat de ontwikkelingen en trends in de kantorenmarkt erop wijzen dat de groei uit de kantorenmarkt is. De prognoses tonen aan dat de toekomstige planvoorraad de vraag sterk zal overtreffen. De kantorenmarkt in Groningen is bovendien een typische verplaatsingsmarkt, door bouw van nieuwe kantoren kan bestaande voorraad onder druk komen zoals het Martini Trade Park (MTP) en Corpus den Hoorn. Het nieuwe kantorenbeleid stelt een vermindering van het kantoraanbod voor, vermindering van de voorraad en aandacht voor de bestaande locaties. Voor dit laatste geldt dat we inmiddels zowel voor het MTP als voor Corpus bezig zijn met plannen voor upgrading en revitalisering.

- In 2011 is het Fonds Ondernemend Groningen opgericht en operationeel geworden. Bedrijven en instellingen dragen bij aan het Fonds.

Beleidsveld 2: Bedrijvigheid in de wijken

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

We hebben opdracht gegeven voor het opzetten en uitrollen van het project *Onderneem 't*.

Wat heeft het opgeleverd?

Halverwege 2009 is het project 'Hoogvliegers in de wijk' gestart in onze Krachtwijken. In 2010 en 2011 zijn daarbij verschillende trajecten uitgevoerd voor startende ondernemers en voor reeds gestarte en gevestigde ondernemers. We hadden als doelstelling geformuleerd om 50 potentiële ondernemers in een starterstraject te laten instromen, waarvan er 35 binnen twee jaar zouden starten. Dat is goed gelukt: In twee jaar tijd zijn in totaal 73 ondernemers gestart. In 2011 is toegewerkt naar een zelfstandig bestaan van *Onderneem 't*.

Trajecten	Doelstelling	Gerealiseerd	Gestart
Maatwerktrajecten	5-7	47	40
Trajecten gemeente Groningen/ UWV-werkbedrijf	40	45	33
Gevestigde ondernemers	5	11	10
Totaal	50	103	83

Bron: *Onderneem't*, Rapportage, project Hoogvliegers in de Krachtwijk, besteknummer 37-2009, pagina 8.

Beleidsveld 3: Dienstverlening op maat

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

In de afgelopen twee jaar heeft onze dienstverlening een grote ontwikkeling doorgemaakt. We wachten niet meer tot bedrijven aan ons loket komen met vragen, maar zoeken het bedrijfsleven actief op. In 2010 en 2011 hebben we in totaal meer dan 1.750 bedrijfsbezoeken afgelegd. Naast het verhogen van de hoeveelheid bezoeken richten we ons op het realiseren van een zichtbare kwalitatieve verbetering van onze dienstverlening aan bedrijven en instellingen. Ook zijn we vanuit verschillende invalshoeken bezig met regeldrukvermindering voor ondernemers.

Wat heeft het opgeleverd?

- **Bewijs van Goede Dienst:** In 2010 heeft de gemeente Groningen als één van de eerste gemeenten het Bewijs van Goede Dienst van het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) in ontvangst genomen. Dit normenkader is bedoeld om de dienstverlening aan bedrijven en instellingen in de stad zichtbaar te verbeteren. Hierbij zijn 100 dossiers beoordeeld en zijn bijna 60 ondernemers bevraagd over hun ervaringen.
- **Resultaten benchmark:** In 2010 is de laatste Benchmark Gemeentelijk Ondernemersklimaat van het Ministerie van Economische Zaken uitgevoerd. Op bijna alle onderdelen heeft Groningen gelijk of beter gepresteerd dan bij de nulmeting in 2005. Voor de algemene waardering van het ondernemersklimaat krijgt Groningen een 6,8 (0,4 punt hoger dan bij de nulmeting). Daarmee is Groningen meegegaan met het landelijke gemiddelde van de G31. Ook is gekeken naar de tevredenheid van de ondernemer over de kwaliteit van de gemeentelijke dienstverlening. Hier scoort de gemeente Groningen een 6,5 (0,7 punt hoger dan bij de nulmeting). Dat is 0,2 punt hoger dan het gemiddeld behaalde cijfer van de G31.
- **Regeldrukvermindering:** Qua vermindering van de administratieve lasten voor ondernemers uit de detailhandel en horeca hebben we o.a. verbetering bereikt bij het aanvragen van koopzondagen en is de omgevingsvergunning ingevoerd. De mogelijkheid ontbreekt echter nog voor ondernemers om vergunningen digitaal aan te vragen.

Beleidsveld 4: Stimulering starters

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- We hebben in 2011 meer dan 200 adviesgesprekken gevoerd met startende ondernemers.
- We hebben meerdere startersinitiatieven gesteund zoals Yeah, Cube050, pitchbijeekomsten en start-up weekend.
- We organiseren startersbijeekomsten, nemen deel aan de Startersbijeekomst van de Kamer van Koophandel en verzorgen spreekuren samen met de KvK en de Belastingdienst.
- We hebben nemen deel aan beurzen en netwerkbijeekomsten.
- We voeren BBZ-gesprekken en helpen bedrijven naar een traject.

Wat heeft het opgeleverd?

- Het was aannemelijk geweest als het aantal startende ondernemers door de recessie was afgenomen, maar dat is niet gebeurd. Het aantal starters en overige oprichtingen nam in 2010 en 2011 juist toe.

Groningen	2007	2008	2009	2010	2011
Aantal starters	1.187	1.302	1.622	1.678	1.888
Overige oprichtingen	430	454	462	490	516
Totaal	1.617	1.756	2.084	2.168	2.404
Aantal opheffingen	725	836	924	980	1.075
Opheffingen/oprichtingen	44.8%	47.6%	44.3%	45.2%	44.7%
Nederland oprichtingen	65.232	69.755	78.306	84.522	87.220

Bron: KvK Noord-Nederland, voor 2011

- Het aantal zzp-ers is ook in Groningen de laatste jaren fors toegenomen. Van de in totaal 15.351 vestigingen in de stad bestaan 8.188 bedrijven uit één persoon. Daarvan is een groot deel zzp-er.
- Ook is het aantal faillissementen tot en met 2011 verhoudingsgewijs niet toegenomen.

Beleidsveld 5: Aansluiting arbeidsmarkt-bedrijfsleven

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- Het Ondernemertrefpunt is verder gegaan als verzelfstandigde Stichting OTP en werkt nu stadsbreed.
- De samenwerking tussen de accountteams van Economische Zaken en Sozawe is geïntensiveerd.

Wat heeft het opgeleverd?

- In 2008 is door het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en de gemeente Groningen het Ondernemertrefpunt Groningen opgericht met als doel de aansluiting tussen het onderwijs en het bedrijfsleven te verbeteren. In het najaar van 2011 is het als zelfstandige stichting voortgezet met als nieuwe naam 'Stichting OTP'. De gemeente Groningen is nog wel betrokken bij de stichting door deelname in het bestuur en een financiële bijdrage in gelijke verhouding met het bedrijfsleven en het onderwijs.

Resultaten Ondernemertrefpunt 2010 en 2011	
Aantal events	94
Check the bizz	35 bedrijven + 770 leerlingen
Bedrijfsbezoeken	542
Stageopdrachten en bemiddelingen voor leerlingen	300

- Ook hebben we stappen gezet in de ontwikkeling van een vraaggerichte (regionale) werkgeversbenadering. De samenwerking tussen de accountteams van Sociale Zaken, het Werkplein en Economische Zaken is versterkt¹.

¹ Voor het verbeteren van de samenwerking is vanuit het Participatiebudget bijgedragen aan een tijdelijke detachingsconstructie van twee medewerkers bij EZ. Dit budget hebben we bij deze Tussenstand G-kracht buiten beschouwing gelaten.

Beleidsveld 6: Creatief ondernemerschap

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- We hebben bedrijvigheid en ondernemerschap gestimuleerd in het Ebbingekwartier.
- Het project Winkelstraatmanagement is ingevoerd (zie deelprogramma 3: Gastvrij Groningen).
- We hebben culturele instellingen in contact gebracht met het bedrijfsleven.

Wat heeft het opgeleverd?

- Het Ebbingekwartier heeft zich ontwikkeld tot de nieuwe creatieve binnenstadswijk van Groningen met voorzieningen als Het Paleis, Open Lab Ebbinge en het Fablab.
- In 2011 zijn we van start gegaan met het tweejarig project Winkelstraatmanagement in het Ebbingekwartier.
- In 2010 en 2011 zijn de werkgelegenheid en het aantal vestigingen toegenomen in het Ebbingekwartier.

	2009	2010	2011	Index 2011 t.o.v. 2003
Aantal werkzame personen	1.218	1.290	1.323	105,3
Aantal vestigingen	290	296	320	144,8

- In 2011 hebben we voor het eerst een Cultuurplein gerealiseerd tijdens de Promotiedagen voor Noord-Nederland. Het was een succesvol middel om culturele instellingen in contact te brengen met het bedrijfsleven ten behoeve van promotie en sponsoring.

Deelprogramma 3: Gastvrij Groningen

Beleidsvelden:

1. Bevorderen toerisme
2. Versterken bedrijfsleven binnenstad
3. Talent en kenniswerkers

Beleidsveld 1: Bevorderen toerisme

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- Voor het bevorderen van het toerisme is in de eerste twee jaar van G-kracht vooral ingezet op het versterken van grote, publiektrekkende evenementen en het ondersteunen van nieuwe initiatieven.
- Ook hebben we vanuit het economisch programma jarenlang bijgedragen aan de toeristische promotie van Groningen door financieel bij te dragen aan de exploitatie van Marketing Groningen. In 2011 is het gelukt de incidentele financiering van Marketing Groningen om te buigen naar een structurele.
- We hebben toeristische monitors uitgevoerd.

Wat heeft het opgeleverd?

- Continuering van Marketing Groningen als dé marketingorganisatie voor toeristisch Groningen.
- Groningen is opgeklommen tot nummer vier van steden met het meest toeristische imago van Nederland (Lagroup en NBTC-NIPO, oktober 2010).
- Arbeidsplaatsen leisure: Het aantal arbeidsplaatsen in de sector leisure schommelt behoorlijk. Na een negatieve tendens in 2009 en 2010, is de werkgelegenheid in de sector weer toegenomen in 2011.

Arbeidsplaatsen leisure	2007	2008	2009	2010	2011
	8.334	8.886	8.673	8.559	9.148
Mutatie relatief	4,1%	6,6%	-2,4%	-1,3%	+6,8%

- Het aantal overnachtingen in onze toeristische accommodaties neemt nog steeds toe: Tussen 2009 en 2010 met 6,3 procent en tussen 2010 en 2011 met 2 procent:

Toeristische overnachtingen	2009	2010	2011
	352.000	374.248	381.812

- De grootschalige festivals Noorderzon en Eurosonic/Noorderslag trokken eind 2010/begin 2011 samen meer dan 165 duizend bezoekers. Een aantal evenementen is uitgebreid (Eurosonic Air, Nacht van de Kunst & Wetenschap) of kreeg nieuw leven ingeblazen (Swingin' Groningen, Winterrijk). Een nieuw evenement was Groningen Hoofdstad van de Smaak 2011.

Beleidsveld 2: Versterken bedrijfsleven binnenstad

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- In 2011 is het Servicepunt Detailhandel van start gegaan om de lokale detailhandel te ondersteunen op het gebied van personeel, arbeid en scholing. In een jaar tijd zijn 225 bedrijfsbezoeken gerealiseerd (doel was 200-250), 202 werkgevers/werknemers hebben deelgenomen aan trainingen/workshops (doel was 100 deelnemers) en er zijn verschillende projecten voor werkgevers en werkzoekenden opgestart.
- In 2011 is het tweejarig project 'Winkelstraatmanagement' van start gegaan. Het project heeft op verschillende terreinen geleid tot concrete acties: de oprichting van promotiecommissies, verbeteringen in de openbare ruimte, kunstprojecten, aanpak leegstand winkelpanden etc.

Er zijn winkelstraatmanagers aangesteld die o.a. stimuleren dat dat het winkelaanbod gevarieerd blijft en dat vastgoedeigenaren in hun panden investeren. In 2011 hebben 27 bedrijfspanden gebruik gemaakt van een gevel- of investeringssubsidie.

- We hebben de Groningen City Club ondersteund en daarmee bijgedragen aan de continuering van de GCC als belangrijk platform voor en spreekbuis van de binnenstadondernemers.
- Het is, weliswaar later dan beoogd, gelukt een incubatorvoorziening te realiseren voor zelfstandigen zonder personeel in de binnenstad (Launch Café aan de Herebinnensingel).
- Begin 2011 is de nieuwe Structuurvisie detailhandel door de raad vastgesteld.
- We hebben de Detailhandelsmonitor laten uitvoeren.

Wat heeft het opgeleverd?

- Aantal binnenstadbezoekers: De binnenstad trekt gemiddeld 25 miljoen bezoekers per jaar, waarvan zes procent primair een toeristisch motief heeft. Omgerekend is dit goed voor anderhalf miljoen toeristische bezoeken. Het aantal binnenstadbezoekers daalt de laatste jaren echter wel. Dit is in lijn met cijfers uit vergelijkbare steden.

Aantal binnenstadbezoekers	2009	2010	2011
	24,5 miljoen	24,1 miljoen	23,6 miljoen

- Omzet binnenstad: Onze doelstelling is de omzet in de binnenstad stabiel te houden rond 761 miljoen euro. Dat is de gemiddelde omzet van de afgelopen vijf jaar. Ondanks dalende bezoekersaantallen en de recessie is de omzet in 2010 toegenomen tot 780 miljoen euro; in 2011 zelfs tot 828 miljoen euro.

Omzet binnenstad in euro's	2009	2010	2011
	756 miljoen	780 miljoen	828 miljoen

- De verblijfsduur en het bestede bedrag per bezoeker zijn beide toegenomen. Hoewel het niet is gelukt meer mensen te trekken, is het wél gelukt hen langer te laten verblijven (130 minuten in 2010, 171 minuten in 2011) en meer geld te laten uitgeven (32 euro in 2010, 35 euro in 2011).
- De werkgelegenheid in het centrum is afgenomen met 0,3 procent. In 2010 waren er in het centrum 18.026 arbeidsplaatsen; in 2011 waren het er 17.971. Vooral de horeca en de detailhandel in het centrum maken moeilijke tijden door doordat de consument voorzichtiger is met geld uitgeven en door ontwikkelingen als internet-winkelen.
- Het aantal bedrijfsvestigingen in het centrum is toegenomen met 3,3 procent. In 2010 waren er 3.3.12 vestigingen in het centrum (waarvan 1.182 horeca en detailhandel); in 2011 waren dat er 3.422 (waarvan 1.156 horeca en detailhandel).

Beleidsveld 3: Talent en kenniswerkers

Wat hebben we gedaan in 2010 en 2011?

- Arbeidsmarktbeleid: In de nieuwe regionale arbeidsbeleid ('Kadernota Grensverleggend aan het werk! Met een blik op de regio') is nu ook aandacht voor kansrijke sectoren, voor hoger opgeleiden en voor hooggekwalificeerde banen in de (zakelijke) dienstverlening. Op basis van nieuwe prestatie-indicatoren kunnen we de ontwikkelingen straks beter monitoren.
- Topsectorenbeleid: In aansluiting op de campagne 'City of Talent' van Het Akkoord van Groningen, stimuleren we talent en kenniswerkers ook vanuit ons economisch topsectorenbeleid. In 2010 en 2011 heeft dit o.a. geleid tot de oprichting van de Energy Academy Europe, de Energy Business Campus, de Healthy Ageing Campus en het Centrum voor Valorisatie en Ondernemerschap. Ook is de New Energy Business Community van start gegaan. Voor een toelichting hierop: zie deelprogramma 1 Groningen Piekt.

- **Account management:** Ons accountteam onderhoudt stelselmatig contacten met de kennisinstellingen en (ook) met bedrijven die opereren in de branches die behoefte hebben aan hoog opgeleide jonge mensen. Ook voeren zij adviesgesprekken met innovatieve en technostarters.
- **Activiteiten voor talenten:** Vanuit het economisch programma hebben we financieel bijgedragen aan activiteiten die gericht zijn op talentontwikkeling en het bevorderen van ondernemerschap onder hoog opgeleide studenten en afgestudeerden. Zo sponsorden we de EBF Conference; het grootste economisch en bedrijfskundig studentencongres van Nederland. We droegen bij aan de banenmarkten van het Talent Career Center en aan de pitchwedstrijd van Square One, het investeringsfonds voor studentondernemers. Ook waren we case-sponsor van de verkiezing van 'Het beste Marketing HBO-team van Nederland en Vlaanderen', georganiseerd door de Hanzehogeschool.

Wat heeft het opgeleverd?

- Uit de Stadsmonitor en het Statistisch Jaarboek blijkt dat de werkgelegenheid in 2010 licht is gedaald maar dat er nog steeds groei is in het aantal kennisgerelateerde banen. Vooral in de gezondheids- en welzijnszorg (+1.300) en het onderwijs (+345) kwamen er banen bij. In twee andere branches waarin vooral werk is voor hoger opgeleiden, steeg de werkgelegenheid eveneens. In de branche Informatie en Communicatie steeg het aantal banen tussen 2010 en 2011 met 5 procent; in de branche Advisering en Onderzoek bedroeg de groei 8 procent.
- In Groningen studeren ruim 55 duizend studenten aan de Rijksuniversiteit, de Hanzehogeschool of een andere HBO-instelling. Met deze studentenaantallen is Groningen de vierde studentenstad in Nederland. Het aantal studenten stijgt nog steeds: ten opzichte van 2009 vertoonde het jaar 2010 een stijging met een kleine 2.000 studenten. Ook groeide het aantal studenten met circa 2.000 studenten tussen 2010 en 2011. Vooral het aantal internationale studenten groeit.

Het aantal studenten aan de Rijksuniversiteit, Hanzehogeschool en andere HBO-instellingen in de gemeente Groningen naar studiejaar:

2009-2010	2010-2011	2011-2012	Ontwikkeling 2009-2012
52.399	54.287	55.257	2.858 (5,5 procent)

Bron: Statistisch Jaaroverzicht